

Enemmän liikuntaa ja vähemmän rassaamista

- Useimmat ratsastajat teettävät nuorilla hevosillaan liikaa töitä, jatkoi Heuschmann. – Kaikki hevoset ovat tietysti yksilöitä ja kehittyvät eri lailla, mutta yleisenä aikatauluna sanoisin, että 3-vuotiaalla ratsastetaan maastossa: käyntiä pitkin ohjin, ravია ja laukkaa kevyessä istunnassa, suoraan eteen laajoilla alueilla, hypätään pieniä esteitä. Ulos maneesista niin usein kuin mahdollista, sinne jäädään vain, kun taivaalta tulvii vettä.

- Toisena koulutusvuonna voi ratsastaa pohkeenväistöä ja loppuvuodesta jo puolipidätteitäkin, mutta tässä ratsastajan täytyy kuunnella hevostaan herkästi: jos hevonen pidätteen jälkeen itse rupeaa polkemaan, anna sen polkea muutama askel. Sama koskee laukanvaihtoja: luonnossahan hevoset vaihtavat laukkaa jatkuvasti kääntyessään suunnasta toiseen, antakaa niiden tehdä se myös maastossa ratsastaessanne. Antakaa hevosten kasvaa ja kehittyä: kun hevonen itse lainehtii käteesi puolipidätteestä, voit välillä istua alas kevyen istunnan lomassa. Mutta kuuntele hevostasi: se voi olla valmis tähän ensimmäisen tai toisen, tai vasta kolmannen tai neljännen puolivuotisjakson jälkeen.

- Se että hevonen ratsastetaan eteen ja alas ei tarkoita sitä, että se kulkisi lavoillaan. Kun hevosen selkä on pehmeä, se antaa etujaloille vapauden astua eteenpäin ja takajalat voivat polkea alle joustavin kinterin. Jokaisella hevosella on oma muotonsa ja tilansa, jossa se liikkuu parhaimmillaan.

- Hevosta ei saa myöskään yliasettaa, asetushan määritellään niin, että ratsastaja näkee hevosen sisäsilmäkulman ja –sieraimen. Asetus ei saa olla kahta senttiä suurempi – hevosen pään vääntämisellä oikealta vasemmalle ei ole mitään tekemistä asetuksen kanssa. Oikein koulutetun hevosen sään edessä on satulasta katsottuna symmetrinen, pyöreä ja tiivis kaula, ei päärynänmuotoinen. Hevosen liikkuesssa eteen alas sillä on enemmän tilaa asettua niskastaan. Korkeammassa muodossa kaksi senttiä on maksimi, Heuschmann painottaa. – Hyvin ratsastetun hevosen kaula ja etuosa kasvavat ja voimistuvat edessäsi.

Kokoaminen

- Hevosen kokoaminen edellyttää kintereen taivutusta (Hankenbeugung), mikä edellyttää vahvaa takajalkojen lihaksistoa. Takajalan liikeradassa ensimmäinen vaihe on jalan irtoaminen maasta, sitten liitovaihe, sitten jalka laskeutuu maahan, jolloin se kannattaa hevosen (ja ratsastajan) painon. Samalla kun takajalka irtoaa maasta, sen täytyy myös työntää eteenpäin tähän tarkoitukseen kehittyneiden lihasten avulla, samojen lihasten, jotka kannattavat hevosta kokoamisessa, äärimmillään piaffessa. Jos lihakset eivät ole kyllin vahvat, ne eivät pysty kannattamaan painoa takaosan laskeutuessa, ”in the moment of sinking” ennen kuin jalka irtoaa maasta. Hevonen tarvitsee vuosia ennen kuin se on kyllin vahva tähän, Heuschmann muistuttaa.

Liike pumppaa ravintoa niveliin

- Liikkuminen on avainasemassa jokaisen kehon hyvinvoinnille ja etenkin urheilueläimille. Jokainen solu tarvitsee elääkseen ravintoa (glukoosia), ja tätä kuljettavat verisuonet kaikkialle hevosen elimistöön, paitsi nivelrustoihin, joissa ei ole verisuonia. Kuitenkin nivelrustoissakin on satoja soluja – mistä ne elävät? Ne saavat ravintonsa nivelnesteestä, jonka imeytymiseen tarvitaan

liikettä. Luonnontilassa hevonen liikkuu taukoamatta läpi vuorokauden hakiessaan ja valikoidessaan itselleen syötävää, ja silloin nivelrustot voivat hyvin. Kaikkien hevosen luustoa ympäröivien kudosten tehtävänä on pitää nivelrustot liikkeessä. Hevosella, joka seisoo tallissa 23 tuntia vuorokaudesta liikunnan puute johtaa nivelrustojen ravinnon puutteeseen. Tämän seurauksena hevosen nivel- ja jännetuppiontelot voivat täytyä nesteestä. Liikunnan puute on myös yksi osteokondroosin (OCD, irtopalat) aiheuttajia perinnöllisten tekijöiden ja virheellisen ruokinnan ohella.

Kavio ei ole puupalikka

Luentonsa viimeisessä osassa Heuschmann puhui hevosen kavioista ja sen kengittämisestä. - Hevosen kavio ei ole puupalikka, vaan koko kaviomekanismi toimii veripumppuna. Jotta se voisi toimia, säteen täytyy koskettaa maata samanaikaisesti kavion reunan kanssa. Heuschmann sanoi ymmärtäneensä kavion mekanismia vasta nähtyään filmillä lauman villihevosia laukkaavan kallioisessa maastossa epäröimättä ja lujaa, yli kiven ja kannon. – Sadasta saksalaisesta hevosesta 99 olisi kuollut matkalle, hän kärjistää. – Noilla villihevosilla oli erittäin latteat kaviot ja valtavat, hirvittävän suuret säteet. Tajusin, että kun kavio joutuu ärsykkeen kohteeksi, se kehittyy. Noilla arohevosilla oli täydelliset kaviot. Samalla tavalla koko hevosen luusto on rakentunut liikkumaan kovalla pohjalla. Hevonen ei voi kehittää vahvoja kaviota ja luustoa ilman ärsykkeen aiheuttamaa reaktiota kudoksissa.

- Jo pikkuvarsat pitäisi viedä mahdollisimman kovalle alustalle, asfaltille, betonille, kiviselle pohjalle, jotta ne kehittäisivät itselleen suuret säteet, vahvan luuston ja voimakkaat nivelet. Ei siis niin, että varsa on ensin monta kuukautta puolen metrin paksuisella olkipatjalla tallissa ja sitten laitumella tiiviissä, syvässä ruohossa. Ja jatkossa sitten liejuisessa, upottavassa tarhassa...

Kärki ja kanta yhtä aikaa maahan

- Kun nuorena vastavalmistuneena eläinlääkärinä, kengitysopin suorittaneena, hoidin oman siitostammani kavioita, halusin tietysti tehdä kaiken täydellisesti ja ehdottoman oikein. Vuolin hevoseni kaviot huolellisesti niin, että kulmaukset olivat ehdottoman suorat. Kun tamma oli 10-vuotias, sillä oli jäljellä surkeat pienet kavionkoppurat.

- Muistin kivikossa laukkaavat arohevoset, ja niin pyysin paikkakunnan metsänhoitajia tuomaan useita kuormia puunhaketta metsästä. Levitimme kovan tammenkaarnan ja hakkeen puoli metriä paksuksi kerrokseksi kentälle. Vuolin tamman kannat olemattomiksi ja veimme tamman hakekentälle. Se seiso siinä liikkumatta kuin Tempelhüterin patsas. Parin viikon kuluttua veljeni soitti ja kysyi mitä tehdä, kun tamma edelleen vaan seisoo paikallaan. Antakaa sen seistä, vastasin. Neljän viikon kuluttua tamma rupesi kävelemään. Tuon talven jälkeen hevosella oli ensimmäistä kertaa elämässään kunnollinen säde ja oikea kavio, kiitos kovan, epätasaisen ja epämukavan alustan, Heuschmann kertoi.

- Pakottakaa siis nuoret hevosenne kohtaamaan kova, epätasainen ja epämukava alusta, Heuschmann painottaa.

- Kavion asento täytyy tarkistaa käynnissä, sillä ainoastaan käynnissä näkee, koskettako kavion kärki ja kanta maata samanaikaisesti, kuten pitää. Tätä – siis oikeata kavion kulmaa - ei näe hevosen seistessä paikallaan, ei sen ravatessa. Kärjen ja kannan yhtäaikainen maahantulo on tärkeää siksi, että ainoastaan silloin jänteet ja nivelsiteet ojentuvat samalla tavalla. Muuten paino kohdistuu hankositeeseen. - Tasa-astujahevonen on terve hevonen. Hevonen näyttää kyllä itse miten se

haluaa liikkua. Kengittäjän tulisi katsoa hevosen kavieria, kun se on ollut neljä kuukautta laitumella ilman kenkiä. Samalla tavalla kun se kävelee sieltä tullessaan, se haluaa kävellä myös kengät jalassaan.

- Hevosen kengän tulee myös olla mahdollisimman pitkä, jotta se antaa sekä tukea että suojaa. Kengän pitää helpottaa askeleen pyörähtämistä eteenpäin, make it easy for the horse to roll over the toe.

- Monet luulevat, että hevonen liikkuu paremmin kengän painon ansiosta, mutta tämä on tyhjää toiveajattelua; it's a dream to think that you change the way of moving. It's only needed to protect the hoof, hän toteaa. - Normaalisissa kouluvalmennuksissa oleva hevonen ei tarvitsisi kenkiä lainkaan, mutta esimerkiksi kenttähevosten kavierit kuluvat nopeammin kuin ne ehtivät kasvaa ja siksi kengät ovat tarpeen. Saksassa monet ratsastajat ottavat hevosilta kengät pois talvilevon ajaksi. Usein hevoset aristavat aluksi kavieriaan, mutta ne tottuvat nopeasti. Kaikkien hevosten kavierit eivät tietenkään kestä kengättä pohjolan karuissa olosuhteissa, mutta myös näiden kavierit voivat sopeutua ja muuttua, Heuschmann muistuttaa.

- Loppu -